

Vuosina 1650-1699 julkaistu suomenkielinen kristillinen kirjallisuus

Tietojen kokoamisessa on käytetty useita lähteitä: Pipping, SKB 1488-1700, Turun tuomiokapitulin matrikkeli (1976), Vanhimman suomalaisen kirjallisuuden käsikirja (1997) ja Fennica (www).

⊖ -merkki = Ei ole tiedossa säilynyttä kappaletta.

Julkaisu	Vuosi	Uusia painoksia vuoteen 1699	Uusia painoksia vuosina 1700-1799	Julkaisutyyppi
37 Confessio fidei, suom. Jacobus Raumannus	1651	1693 ¹⁾		Tunnustuskirjat
38 Petraeuksen Kihlamisen tapa	1651-54			Virallisjulkaisut
39 Justanderin Wijmeinen muisto	1651			Hartauskirjallisuus/ Hautajaiset
40 Justanderin Haudan ylitzen kirjoitus	1652			Hartauskirjallisuus/ Hautajaiset
41 Petraeuksen Exercitium ²⁾	1652-57			Katekismukset
42 Kyanderin Christilinen rwmis-sarna	1654			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
43 Rajaleniuksen Lyhy hää-saarna	1654			Saarnakirjallisuus
44 Rajaleniuksen Muutamat christilliset saarnat	1654			Saarnakirjallisuus
45 Asetvs meidän christellisen opin oikiast hariotuxest ia conservationist	1655	1667 (täydennetty), 1671 (täydennetty, ei ilm. painettu)		Virallisjulkaisut/ Asetus 25.6.1655
46 Asetus pappien privilegioista	1655 ³⁾	n. 1675		Virallisjulkaisut/ Asetus 29.6.1655
47 Psalm: ja rucou: sodan aican	n. 1656			Virallisjulkaisut
48 Laurentiuksen Christilinen saarna	1656			Saarnakirjallisuus
49 Petraeuksen kiertokirje (1)	1656			Virallisjulkaisut
50 Petraeuksen kiertokirje (2)	1656			Virallisjulkaisut
51 Mwtamat christelliset rucouxet	1656	1670 (muokattu)		Virallisjulkaisut
52 Laurentiuksen Ajan tieto	1658	1671, 1684, 1695	1752	Kirkkohistoria
53 Ikalensiksen Iesuxen Christuxen meidän ainoan wälimiehem kärsimisen historia	1659			Saarnakirjallisuus
54 Yxi ychteinen rucous sarnan jälken	1660			Virallisjulkaisut
55 Neljä lumalista wirttä	1661 ⁴⁾			Arkkiveisut
56 Asetus tavoista (1)	1664			Virallisjulkaisut/ Asetus 30.8.1664
57 Asetus tavoista (2)	1664			Virallisjulkaisut/ Asetus 5.10.1664

¹⁾ Confessio fidein toinen painos sisälsi ensimmäisestä painoksesta poiketen myös Upsalan kokouksen päätöksen ja siihen liitetyn kiitosrukouksen sekä *Te Deum* -virren. Suom. Henricus Florinus.

²⁾ Katekismuskoulustejun ohjekirjanen papeille - osin latinaksi. Petraeukselta kaksi muutakin julkaisua, jossa esiintyy latinan/ruotsin lisäksi suomenkieltä (Pipping 83; SKB 3033, 3034).

³⁾ Pappissäädyn erioikeuksista oli säädetty ensimmäisen kerran jo vuonna 1647.

⁴⁾ Painatteessa lukee "prändätty vuonna 1661", mutta Fennican mukaan pitäisi olla noin 1700.

58	Fovorinuksen Christilinen ruumiin saarna	1665			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
59	Placati ia säändö waloista ja sabbathin eli lepopäiwän rikoxesta	1666	1680, 1687 (uudistettu, ei ilm. painettu), 1688 (kirkkolain osana)		Virallisjulkaisut/ Asetus 2.10.1665
60	Gezeliuksen Yxi paras lasten tawara	1666	1670⊕, 1674⊕, 1680⊕ 1682⊕, 1683⊕, 1684, 1687, 1687⊕, 1687⊕, 1691, 1693	Useita kokoon- panoja, joista yhteensä noin 35 painosta, osa ⊕	Katekismukset
61	Carsteniuksen Meidän Herran Jesuxen Christuxen wijmeisest puhest ristin päälle rippuesa, suom. A. Pacchalenius	1667			Hartauskirjallisuus
62	Laurentiuksen virret	1664-83 (n. 1672)	1668 (mahdollisesti nron 62 liitteenä)		Virsikirjat
63	Rautheliuksen Voi surullista asia [Pipping 141; ei ilm. painettu]	1668			Hartauskirjallisuus/ Hautajaiset
64	Gezeliuksen virsi- ja evankeliumikirja	1668	1674 (laajennettu)		Kansankäsikirjat
65	Gezeliuksen käsikirja	1669			Kirkkokäsikirjat
66	Iumalan seoracunda tahdois tehdä yhden hartan ia sydämmellisen rucouxen	1669			Virallisjulkaisut
67	Gezeliuksen Mutamat yxikertaiset kysymyxt	1670 ⊕	1671, 1673⊕, 1685- 1701, 1685-1671, 1687, 1695	1739, 1748, 1750, 1752, 1754, 1758, 1759, 1769, 1786	Katekismukset
68	Laurentiuksen Christillinen saarna engeleistä	1670			Saarnakirjallisuus
69	Ikalensiksen Christillinen rwmijn saarna	1671			Saarnakirjallisuus/Ru umissaarna
70	Suomalaisten sielun tawara	1671 ⊕	1685⊕, 1686, 1688, 1690, 1691, 1692, 1696	1700, 1700⊕	Kansankäsikirjat
71	Resolutiost ja selityxest nijden walitusten ylitze	1672			Virallisjulkaisut/ Asetus 23.1.1672
72	Ikalensiksen Se on mittamatoim ja tutkimatoim Iumalan rackaus	1673			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
73	Lutherin Iso katekismus, suom. Jacobus Raumannus	1674			Katekismukset
74	O Herra Jesu Christe	1675	1675 tai myöh. ⊕		Virallisjulkaisut
75	Rucoilcam caikesta sydämmestäm Jumalata	1676?			Virallisjulkaisut
76	Kijtös Jumalan tygö	1677			Virallisjulkaisut
77	Lyhykäinen weisu, sijtä rangastuxesta	1677- 1713?			Arkkiyeisut
78	Svenoniuksen Rucous ja kitos Herran Jumalan tygö	1679 ⊕			Virallisjulkaisut

79	Schützin Christillinen muisto-kirja, suom. G. Tammelinus	1679	1680?⊕, 1688 (nron 83 yhteydessä; ehkä jo vuonna 1680)	1732, 1741, 1766, 1775, 1798	Hartauskirjallisuus
80	Kexleruksen Christelinen ruumissaarna	1679			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
81	Yxi wäähä suomenkielinen wirsi-kirja [SKB 4226]	Ennen vuotta 1680?	1685 [SKB 4229]		Kansankäsikirjat
82	Virsikirja [SKB 4227]	168?			Kansankäsikirjat
83	Gerhardin Pyhät tutkistele-muxet, suom. G. Tammelinus	1680 ⊕	1688 ⁵⁾	1732, 1767, 1774, 1781, 1794⊕	Hartauskirjallisuus
84	Hasselqvistin Hengellinen sydämen herättäjä, suom. Michael Chorelius	1680-1710 ⁶⁾		1706, 1710, 1729, 1730, 1732, 1749⊕, 1760⊕, 1763, 1768, 1772, 1776, 1791	Hartauskirjallisuus
85	Flachseniuksen Yhden oikian christityn hengellinen hahmo	1680			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
86	Neppiuksen Suru eli walitus wirsi	1680			Arkkiveisut
87	Colme hengellistä wirttä	n. 1680			Arkkiveisut
88	Wiisi hengellistä wirttä	n. 1680			Arkkiveisut
89	Kaxi uutta hengellistä wirttä	1680 ⊕			Arkkiveisut
90	Kolme uutta hengellistä wirttä	1680 ⊕			Arkkiveisut
91	Kolme uutta hengellistä wirttä	1680 ⊕			Arkkiveisut
92	Kuusi uutta hengellistä wirttä	1680 ⊕			Arkkiveisut
93	Procopaeuksen Cuolewaisten ihmisten sydämmen wahwistus	1681			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
94	Sinua eläwätä caickiwaldiasta ja ijancaickista Jumalata	1681	1681, 1681⊕, 1681 tai 1682		Virallisjulkaisut
95	Asetus pappien ylöskannosta (1)	1681		1726	Virallisjulkaisut/ Asetus 8.2.1681
96	Asetus pappien ylöskannosta (2)	1681 ⁷⁾		1726	Virallisjulkaisut/ Asetus 20.9.1681
97	Hammarin Esicoisten edustos osa	1683			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
98	Carlanderin Yxi iumalinen wirsi	1683			Arkkiveisut
99	Cajanuksen Yxi hengellinen weisu	1683		Mukana vuoden 1701 virsikirjassa.	Arkkiveisut
100	Rucous chisticunnan wihamiestä, Turckia watan	1683			Virallisjulkaisut
101	Muutammat jumaliset joulu laulut	1683	1686	1750 (uud.), 1757⊕, 1761, 1766, 1781	Arkkiveisut
102	Seitzemen uutta hengellistä wirttä	1683			Arkkiveisut
103	Cuusi uutta hengellistä wirttä	1683			Arkkiveisut
104	Colme uutta hengellistä wirttä	1683			Arkkiveisut

⁵⁾ Ainakin vuoden 1688 painos sisälsi myös Gerhardin "Jokapäiväisen jumalisuuden harjoitukset" sekä Schützin "Kristillisen muistokirjan". Myös 1700-luvun painoksiin oli usein liitettyä muitakin kirjoja.

⁶⁾ Ei ole varmaa, onko painettu jo 1600-luvulla. Julkaisuvuodeksi on arvioitu 1680 tai 1686.

⁷⁾ Ei ilmeisesti ilmestynyt suomeksi vielä vuonna 1681. Ilmestyi ruotsiksi 1681 (SKB 499).

105	Jumaliset wirret	1685	1689	Arkkiveisut
106	Biblia 1685, toim. Henricus Florinus	1685		Raamatut
107	Asetus sotaväelle (1)	1685		Virallisjulkaisut/ Asetus 28.9.1685
108	Asetus sotaväelle (2)	1685		Virallisjulkaisut/ Asetus 28.9.1685
109	Gezeliuksen Uscollinen manaus	1686	1687	Virallisjulkaisut
110	Wiisi uutta hengellistä wirtä	1686		Arkkiveisut
111	Neljä uutta hengellistä wirttä	1686		Arkkiveisut
112	Neljä uutta hengellistä wirttä	1686		Arkkiveisut
113	Colme uutta hengellistä wirtä	1686		Arkkiveisut
114	Asetos ja kieldö, tappeluxista, capinoista ja pahennuxista kircoisa	1687	1688 (kirkkolain osana)	Virallisjulkaisut/ Asetus 22.12.1686
115	Asetus Cuinga Oikeuden käyminen Duomio-Capitlumis pitä pidettämän	1688 ⁸⁾		Virallisjulkaisut/ Asetus 11.2.1687
116	Catechesis, taicka summa sijtä pyhäst Raamatust	1687 ⁹⁾	1689, 1695	Katekismukset
117	Colme hengellistä wirtä	1687-00		Arkkiveisut
118	Casteliuksen Joululaulu	1688 ⊕		Arkkiveisut
119	Kirkkolaki 1688, suom. Henricus Florinus	1688		Virallisjulkaisut
120	Täsä udesa käsikirjasa löytän colmetoistakymmendä kirja	1688	1688 tai myöh.	Kansankäsikirjat
121	Muutammat kircko-rucouxet	1688-93		Virallisjulkaisut
122	Thuroniuksen Christuxen hengellisen sotamiehen woiton cruunu	1689		Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
123	Neljä uutta hengellistä wirttä	1689		Arkkiveisut
124	Bångin katekismus	1689 ⊕		Katekismukset
125	Herra cansas perittäwäs pääl	ennen v. 1690		Arkkiveisut
126	Medelplanin kansankäsikirja ¹⁰⁾	n. 1690		Kansankäsikirja
127	Bångin Christelinen rumin sarna	1690		Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
128	Procopaeuksen Bonus episcopus ¹¹⁾	1690		Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
129	Salamniuksen Surullinen Ja jumalinen jälkimuisto	1690		Hartauskirjallisuus/ Hautajaiset
130	Salamniuksen Ilolaulu Iesuxesta	1690	1706, 1736, 1751, 1759, 1762, 1768, 1772, 1787, 1787	Arkkiveisut
131	Nämät caunit suomalaiset wirret	1690		Arkkiveisut

⁸⁾ Ilmestyi suomeksi ilmeisesti vain kirkkolain (1688) osana.

⁹⁾ Teoksen osana Gezeliuksen Muutammat yxikertaiset kysymyset.

¹⁰⁾ Medelplanin (kirjanpainajana Viipurissa) kansankäsikirja [SKB 4235] sisälsi mm. Bångin katekismuksen.

¹¹⁾ Tämä Gezelius vanhemmalle pidetty ruumissaarna sisältää myös Salamniuksen muistorunon (nro 129).

132	Neljä erinomaista iumalista ja lohdullista wirtä	1690-1699 ¹²⁾			Arkkiveisut
133	Cax iumalisi wirsi	1690			Arkkiveisut
134	Kircko-tawara -näytelehti [SKB 4239]	1692			Kansankäsikirjan näytelehti
135	Kijtos ia rucous sanoma	1693			Virallisjulkaisut
136	Yxi ... wirsi	1693-07			Arkkiveisut
137	Kirkkokäsikirja 1694, toim. J. Gezelius nuorempi	1694	1694 (eri kokoisena)	1757, 1772	Kirkkokäsikirjat
138	Asetus pappien ylöskannosta (3)	1694 ¹³⁾		1726	Virallisjulkaisut/ Asetus 19.10.1694
139	Pyhän Lutheruxen Catechismus ¹⁴⁾	1694	⊕	1695	Katekismukset
140	D. Mart. Lutheruxen Catechismus ¹⁴⁾	1695			Katekismukset
141	Lähetys kirja caickein pispain ja superintendentein tygö	1695			Virallisjulkaisut/ Asetus 18.12.1695
142	Caxi caunista wirtä	1695			Arkkiveisut
143	Ruotzin suru weisu [Ulriika Eleanoora vanhempi k. 1693]	1695			Hartauskirjallisuus/ Hautajaiset
144	Lyhykeinen käsitys kirckon kymmenes lengdein sisälle toimittamiseen	1695-03			Virallisjulkaisut
145	Gezelius nuoremman Tarpellinen neuvo waloista	1696			Virallisjulkaisut
146	Yhteinen rucous, saarnan, ja rucous hetkein jälken	1697			Virallisjulkaisut
147	Qwistin & Langiuksen Walitettava caipaus	1697			Hartauskirjallisuus/ Hautajaiset
148	Aschelinuksen Surun surkian, waiwain waikian	1697		1722-1729?	Arkkiveisut
149	Kolckeniuksen Synnyttäjän, eli synnyttämisen kipua ja waiwa kärsiwäisen, lohdutus elämäsä ja cuolemasa ¹⁵⁾	1698			Saarnakirjallisuus/ Ruumissaarna
150	Nijden rangaistuxist jotca taicka yhdenkertaisest eli sala-wuoteudesa huorin tekewät	1699			Virallisjulkaisut/ Asetus 10.10.1699

¹²⁾ Painetteessa lukee "prändätty vuonna 1666", mutta painettu vuosien 1690-1699 aikana (SKB 2706).

¹³⁾ Asetus on annettu vuonna 1694, mutta painettu suomeksi ilmeisesti vasta vuonna 1726 (vrt. nrot 95-96).

¹⁴⁾ Kysymyksessä nk. riikalaiset katekismukset, jotka lienee painettu Baltian suomalaisia varten.

¹⁵⁾ Julkaisu sisältää myös kaksi suomenkielistä runoa.